
Mesijansko Biblijska Studija - 025
ISUSOVO PRAVO NA DAVIDOV
PRESTO

Dr. Arnold G. Fruchtenbaum

PREVOD NA SRPSKI JEZIK

ISUSOVO PRAVO NA DAVIDOV PRESTO

MBS 025

Dr. Arnold G. Fruchtenbaum

On će biti velik i zvaće se Sin Svevišnjega. I Gospod Bog daće mu presto Davida, oca njegova

(Luka 1:32)

UVOD

Pitanje koje se često postavlja glasi: „Budući da Ješua (Isus) nije pravi sin Josifov, već je samo sin Marije, da li On ima pravo da zasedne na Davidov Presto?“ Isto tako, vezano za ovo pitanje, imamo i dva rodoslova, u Mateju 1:1-17, i u Luki 3:23-38. Ako je Isus bio samo sin Marije, a ne i Josifa, zašto je neophodno da nam se daje i Josifovo rodoslovlje? Kako znamo da je Lukin rodoslov Marijin kada ona nije imenom navedena tamo, a Josif jeste? Ovo su pitanja koja moraju da budu zadovoljavajuće odgovorena kako bi osigurali temelj za razumevanje o tome zašto Ješua može da polaže pravo, da zahteva presto Davidov.

I. SVRHA RODOSLOVA

Kao uvod u celu ovu temu reći ćemo da je svrha Josifovog rodoslova koje nalazimo u Mateju da nam pokaže da ukoliko Isus uistinu jeste sin Josifov, onda On ne bi mogao da bude kralj. Svrha Marijinog rodoslova u Luki jeste pokazati da Isus može da polaže pravo na presto Davidov.

Od četiri evanđelja samo nam dva daju rodoslov, ista dva koja govore o rođenju i o ranom periodu života Isusovog. Ni Marko ni Jovan nam ne govore o rođenju Isusovom, niti o Njegovom ranom periodu života. Matej i Luka beleže te događaje, tako da je prirodno da se samo ta dva evanđelja bave i okupiraju pitanjem rodoslova. Iako nam i Matej i Luka pričaju o Isusovom rođenju, svaki od njih priča iz svoje perspektive; Matej nam priča iz Josifove perspektive, a Luka nam priča događaje iz Marijine perspektive. U Mateju nam je rečeno šta Josif razmišlja, šta se kretalo njegovim mislima; ali nam ništa nije rečeno o tome što je Marija razmišljala. Čitamo o tome kako su se anđeli pojavili pred Josifom, ali nema izveštaja o pojavljivanju anđela pred Marijom.

Sa druge strane, kada odemo u Lukino evanđelje vidimo istu ovu priču ispričanu sa Marijine perspektive. U evanđelju po Luki, Marija je ta koja ima aktivnu ulogu, a Josif ima pasivnu ulogu. Nalazimo anđele koji se pojavljuju pred Marijom, ali nema anđela koji se pojavljuju pred Josifom. Nekoliko puta nam je rečeno o čemu Marija razmišlja, a ništa nam nije rečeno o Josifovim razmišljanjima. Iz ovog navedenog konteksta, kada imamo dva rodoslova iz samo ova dva evanđelja,

trebalo bi da nam je očigledno da nam Matej priča događaje iz Josifove perspektive, gde imamo i Josifov rodoslov; dok nam Luka prenosi priču iz Marijine perspektive, gde imamo rodoslov Marijin.

II. POTREBA ZA GENEALOGIJAMA

Nameće se pitanje: „Zašto trebamo dve genealogije, dva rodoslova, pogotovo kada znamo da Ješua nije pravi Josifov sin?“ Jako popularan i jako uobičajen odgovor jeste: u evanđelju po Mateju imamo „kraljevsku“ naslednu liniju; dok u evanđelju po Luki imamo „stvarnu“ naslednu liniju. Iz ove izjave izvlači se još jedna; Josif je bio istinski naslednik trona Davidovog, kao šta to vidimo u Mateju 1. Kako je Isus Josifov usvojeni sin, On je mogao da zahteva pravo da zasedne na Davidov tron upravo zbog tog posvojenja. Sa druge strane, u evanđelju po Luki imamo „stvarnu“ naslednu liniju tako da bismo znali da je sam Isus Davidov potomak. Dakle, zaključuju ovi učitelji, preko Marije, Isus je član kuće Davidove, ali pravo da sedne na Davidov tron pripada Mu preko Josifa, jer Josif je neosporivi naslednik. Međutim, u ovoj studiji ćemo pokazati da činjenice govore upravo suprotno.

Matej se razišao sa jevrejskom tradicijom na dva načina: on preskače imena, i on pominje imena žena. Matej pominje četiri žene u svom rodoslovu: Tamaru, ženu Judinu; Rahavu, Rutu i Batšebu. Zašto on pominje ove četiri žene kada ima toliko uglednijih i istaknutijih jevrejskih žena koje je mogao da pomene u Ješuinom rodoslovu? Jedna stvar koja je zajednička pomenutim ženama jeste da su sve četiri paganke. Ono šta Matej čini navodeći upravo ove četiri žene, a ne neke druge, jeste da ističe činjenicu da Ješua nije došao samo da spase izgubljene ovce Doma Izraelova, već će i pagani imati blagoslov i korist od Njegova dolaska. Tri od ove četiri žene počinile su specifične seksualne grehe: jedna je kriva zbog preljube; druga je bila prostitutka; a treća je počinila incest. Ponovo, Matej započinja dajući nam naznaku poente koju će kroz svoje evanđelje u potpunosti razotkriti; da je svrha Mesijinog dolaska spasenje grešnika. I dok se Matej razilazi sa jevrejskom tradicijom na dva navedena načina, Luka se međutim, striktno drži jevrejskog zakona, procedure i običaja; ne preskače imena i ne pominje nijedno žensko ime.

III. ZAHTEVI STAROG ZAVETA ZA POLOŽAJ KRALJA

Sa ovom pozadinom na umu sada se možemo zapitati: „Zašto onda opšte imamo rodoslov iz Mateja?“ Još jednom ponavljamo, svi se slažu da Josif nije pravi Isusov otac.

Nakon što se kraljevstvo podelilo, posle smrti Salomona, postojala su dva temeljna zahteva da bi neko položio pravo na kraljevski položaj; jedan zahtev se odnosio na tron Judin u Jerusalimu, dok se drugi odnosio na tron Izraelov u Samariji.

A. Juda

Zahtev potreban za Judin presto bio je da se bude potomak Davidov; nikom nije bilo dopušteno zasesti na tron Davidov ukoliko nije bio član kuće Davidove. Iz tog razloga, bilo kakva zavera koja bi išla za tim da ukloni kuću Davidovu unapred je bila osuđena na propast (Isaija 7).

B. Izrael

Zahtev za sedanjem na tron Izraela bio je da se ima proročka potvrda ili Božansko imenovanje; niko nije mogao da zasedne na tron Samarije ukoliko nije imao Božansko imenovanje potvrđeno preko proroka. Svako koji je pokušao da vlada bez toga bio je ubijen (I Carevima 11:26-39; 15:28-30; 16:1-4, 11-15; 21:21-29; II Carevima 9:6-10; 10:29-31; 15:8-12).

C. Rešeno pitanje

Sa pozadinom ova dva zahteva iz Starog zaveta koja je morala da ispuni osoba za položaj kralja i sa onim što nam je izneseno u dva rodoslova; pitanje prava Mesije da zasedne na Presto Davidov možemo sada da rešimo.

1. Potomak Davidov

a. Josifova linija u rodoslovu evanđelja po Mateju

Rodoslov iz Mateja prati Josifovu liniju, liniju očuha Mesijinog. Linija kreće od Avrama (stih 2), i nastavlja se do Davida i Salomona (stih 6), a potom do kralja Jekonije (stih 11), koji je bio jedan od poslednjih kraljeva u vreme pred samo vavilonsko zatočeništvo. Upravo je Jekonija značajan za genealogiju iz Mateja jer je nad njim izrečena posebna kletva u Jeremiji 22:24-30: ***'Tako ja živ bio', reč je GOSPODNJA, 'kad bi ti, Konija, sine Jojakimov, kralju Judin, bio pečatnjak na mojoj desnici ruci, ipak bih te odande strgnuo. Jer predaću te u ruke onih koji traže tvoj život i u ruke onih od čijega lica ti strahuješ i u ruke Navuhodonosora, kralja vavilonskoga, i u ruke Haldejaca. I baciću tebe i mater tvoju koja te rodila u drugu zemlju gde se niste rodili; i tamo ćete pomreti. Ali u zemlju u koju se žele vratiti, u nju se neće vratiti. Je li taj čovek Konija prezren, smrskan kumir? Ili posuda u kojoj nema miline? Zašto su bili izbačeni, on i potomstvo njegovo, i prognani u zemlju koju ne poznaju? Zemljo, zemljo, zemljo, poslušaj reč GOSPODNJU! Ovako veli GOSPOD: 'Upišite za ovoga čoveka: 'Bez poroda. Čovek koji nije imao uspeha za svoga veka. Jer niko od njegova potomstva neće uspeti da sedne na presto Davidov niti će ikada više vladati nad Judom.'***

Zbog toga što je Jekonija bio takav čovek kakav je bio, Bog je preko proroka Jeremije, nad njim objavio kletvu. Sadržaj ove kletve kaže da nijedan potomak Jekonije nikada neće imati pravo na Tron Davidov (stih 30).

U rodoslovu kojeg nalazimo u Mateju, i to treba naglasiti, vidimo da je Josif direktan potomak Jekonije (stih 16). Ovo znači da kako Josifovim venama teče Jekonijina krv on jednostavno ne može biti kvalifikovan da bi zaseo na tron Davidov. Ovo takođe znači i da nikada nijedan Josifov sin ne može da položi pravo na tron Davidov. Znači, da je Ješua uistinu Josifov sin, to bi Njega u potpunosti diskvalifikovalo da zasedne na presto Davidov.

Dakle, poenta rodoslova u Mateju jeste da nam pokaže zašto Isus ne bi mogao da bude kralj da je uistinu sin Josifov. Upravo iz tog razloga Matej kreće sa rodoslovom, a potom nastavlja sa izveštajem o Devičanskom Rođenju, što je sa Matejeve tačke gledišta, izlaz iz problema sa Jekonijom. U suštini, Matejeva poenta je sledeća: da je Isus uistinu sin Josifov, On ne bi mogao da zahteva da sedne na Tron Davidov, zbog kletve nad Jekonijom. Zato Matej nastavlja tako što nam pokazuje da Ješua nije sin Josifov, jer je rođen od device Marije (Matej 1:18-25).

Ako, prema jevrejskom zakonu, ime žene ne sme da se pominje u genealogiji, ali vi svejedno želite da ispratite žensku liniju, kako bi se to moglo izvesti? Odgovor je tako što bi se navelo ime njenog supruga. Međutim, ako se navede ime supruga, onda se pred nama otvara drugo pitanje. Recimo da neko uzme taj rodoslov da bi ga pročitao; kako bi ta osoba znala da je li ta genealogija od supruga ili od supruge, jer i u jednom i u drugom slučaju, bilo bi upotrebljeno ime supruga?

Rešenje ove zagonetke jeste zapravo problem sa engleskim jezikom kojeg nema kada se okrenemo grčkom i hebrejskom jeziku. U engleskom nije gramatički ispravno staviti reč „the“ (određeni član; opaska prevodioca) ispred ličnog imena; poput 'the Luka'; 'the Matej'; 'the Mary'; 'the John'; ali, to jeste sasvim u redu napraviti i u grčkom i u hebrejskom. Grčki tekst Lukinog rodoslova izuzetno je zanimljiv upravo zbog te navedene činjenice. U grčkom tekstu baš svako navedeno ime u Lukinom rodoslovu ima ispred određeni član „the“, sa jednom iznimkom, a ta iznimka je ime Josifovo; njegovo ime ispred sebe nema određeni član „the“. Šta to znači onome koji čita originalni tekst je sledeće: kada osoba koja čita na originalnom jeziku vidi da nedostaje određeni član ispred Josifovog imena, i da istovremeno taj član jeste ispred svih drugih imena, to će za tu osobu značiti da se tu ne radi o Josifovom rodoslovu; već o rodoslovu njegove supruge, rodoslovu Marijinom. Znači, u skladu sa jevrejskim zakonom upotrebeljeno je ime muža. Za ovo imamo dva primera u Starom zavetu: Jezdra 2:61 i Nemija 7:63.

b. Marijina linija u Lukinom rodoslovu

Lukin rodoslov prati Marijinu liniju i oslikava nam Isusovo polaganje prava na tron Davidov. Luka započinja svoj rodoslov obrnutim redosledom od Mateja, tako što ide iz sadašnjosti u prošlost. Liniju pratimo sve do ulaska u porodicu Davidovu (stihovi 31-32). Međutim, sin Davidov uključen u ovaj rodoslov nije Salomon nego Natan. Izuzetno važna poenta ovde jeste da je Marija član kuće Davidove, ali u potpunosti odvojena od Jekonije. Kako Isus jeste Marijin sin, i On, takođe, jeste član kuće Davidove u potpunosti odvojen od kletve nad Jekonijom.

Jedan zahtev iz Starog zaveta da bi se moglo postati kraljem jeste da se bude član kuće Davidove. U danima Jeremije na taj zahtev došao je dodatak; da osoba mora da bude iz kuće Davidove, ali odvojeno od linije Jekonije. Sedekija, koji je kraljevao posle Jekonije, nije bio sin Jekonije. U slučaju Ješue, kroz Mariju, On je bio član kuće Davidove, u potpunosti odvojen od Jekonije. Na taj način, On je u potpunosti ispunio prvi zahtev koji je Stari zavet postavio za osobu kralja.

2. Božansko imenovanje

Međutim, Ješua nije jedini član kuće Davidove izvan Jekonijeve linije. Bilo je još mnogo potomaka koji su na isti način mogli zahtevati jednakost sa Ješuom u zahtevu na Davidov tron, jer ni oni nisu u svojim venama imali krv kralja Jekonije. Na ovom mestu je važno naglasiti da je drugi zahtev Starog zaveta da se postane kralj: Božansko imenovanje. Od svih članova kuće Davidove, odvojenih od linije Jekonije, samo je jedan primio Božansko imenovanje.

U Luki 1:30-33 čitamo: I reče joj anđeo: **'Ne boj se, Marijo, jer si našla milost kod Boga. I evo, začćeš i roditi sina, i daćeš mu ime Isus. On će biti velik i zvaće se Sin Svevišnjega. I Gospod Bog daće mu presto Davida, oca njegovu. I kraljevaće nad domom Jakovljevim zauvek, i kraljevstvu njegovu neće biti kraja.'**

Dakle, na kojim temeljima Isus može da zahteva Tron Davidov? Prvo, On je bio član kuće Davidove, odvojeno od Jekonije; i drugo, samo je On primio Božansko imenovanje za taj Tron.

Tako da rodoslov u Mateju pokazuje da Ješua ne bi mogao da bude kralj da je On uistinu sin Josifov, a rodoslov u Luki pokazuje zašto Ješua može da bude kralj. Luka, za razliku od Mateja, ne započinje sa izveštajem o Devičanskom rođenju. Tek posle on stavlja zapis o rodoslovu; jer njemu, za razliku od Mateja, nije potrebno da zaobilazi problem Jekonije.

Konačno pitanje je sledeće: „Na kojim temeljima se može reći da je Lukin izveštaj stvarno rodoslov Marijin?“ Iako postoje mnogi dokazi za potvrdu ovoga, mi ćemo se ograničiti samo na tri linije argumentiranja.

Prvo, sam Talmud govori o Mariji kao o kćeri Helijevoj. Očigledno je, dakle, da je u vekovnoj jevrejskoj tradiciji Marija prepoznata kao kći Helijeva, kako nam to pominje i Luka 3:23.

Drugo, iako većina verzija prevodi Luka 3:23 na sledeći način: **Bio je, (kako se smatralo), sin Josifov, sin Helijev.**

Ista ova grčka fraza mogla bi bez ikakvih problema biti prevedena i na drugi način. Ispred svih imena u genealogiji kod Luke stoji grčki određeni član, ali ne i pred Josifovim imenom. Zbog te gramatičke situacije rečenica se može prevesti, „bio je, (kako se smatralo sin Josipov), sin Helijev“. Drugim rečima, ove zagrade se mogu do te tačke proširiti tako da stih glasi da iako se **smatralo** da je Isus sin Josifov, On je zapravo bio sin Helijev. Odsustvo Marijinog imena sasvim je u skladu sa

jevrejskom praksom u navođenju genealogije, i nikako nije neobično da se zet navede u popisu genealogije svoje supruge.

Treći argument jeste očigledno stajalište obe genealogije. Matej očigledno piše iz Josifovog ugla gledanja. Marija u Matejevom izveštaju ima jako pasivnu ulogu. Matej beleži samo upozorenje anđela za Josifa da beži iz Vitlejema pre nego Irodovi vojnici otpočnu sa klanjem. U kontekstu Matejevog evanđelja naglašen je Josif i ta nam genealogija daje Josifovu liniju.

Luka, nasuprot tome, očigledno piše iz Marijina ugla gledanja. U Luki, Josif je taj koji ima pasivnu ulogu. Samo Luka beleži objavu rođenja Jovana Krstitelja, čiji su roditelji u rodu sa Marijom. Samo Luka beleži objavu anđela Mariji i ignoriše objavu upućenu Josifu. Luka je takođe taj koji beleži intimne misli Marijine dok ona razmišlja o onome šta su joj rekli pastiri i proroci. Čak i kada je Isusu dvanaest godina, Luka beleži samo Marijine reči Isusu i ništa o Josifu. Marija ima aktivnu ulogu, dok Josif ima pasivnu ulogu. Tako da i iz samog konteksta, izgleda da nam Luka daje liniju Marije, jer je celokupna perspektiva priča Marijina.

Da zaključimo, i kroz stajališta i izveštaj Talmuda i kroz izveštaj i stajališta biblijske teologije, Isus uistinu ima pravo da zasedne na Presto Davidov.

U ovim rodoslovima nalazimo četiri specifična naslova ili titule za Ješuu. U Mateju 1:1, On je nazvan **sin Davidov**, ali i **sin Avramov**. U Luki 3:38, On je nazvan **sin Adamov** i **sin Božiji**. Ova četiri naslova daju nam četveroznačni portret Mesijanske Osobe.

Prvo, kada se kaže da je Ješua **sin Davidov**, to znači da je On kralj preko Marije.

Drugo, kada se kaže da je Isus **sin Avramov**, to znači da je On Jevrejin.

Treće, dajući Ješui titulu **sin Adamov**, time se označava da je On čovek.

I četvrto, dajući mu naslov **sin Božiji**, naznačava se da je Isus Bog.

Ove genealogije daju nam četverostuki portret Mesijanskog Kralja; Ješua je Jevrejski Bog-Čovek.

Napomena prevodioca: Za prevod ovog MBS-a prevodio sam Biblijske tekstove iz Engleske verzije NASV - prevoda koja je korištena u ovoj studiji. Pri tome mi je od velike pomoći bila Varaždinska Biblija – izdanje Hrvatskog Biblijskog Nakladnika, 2012.

Koristio sam i Savremeni Srpski Prevod u izdanju Hrišćanskog evangelizacionog centra iz Bačkog Petrovca, kao i prevod Daničić – Karadžić kako bi što vernije tekst prilagodio duhu Srpskog jezika.

Prevod: Branko Gotovac 2024.